Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausunto valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle Senaatti-konsernista ja valtion toimitilahallinnosta (VNS 9/2022 vp)

Talousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle Senaatti-konsernista ja valtion toimitilahallinnosta (VNS 9/2022 vp). KKV on aiemmin lausunut selontekoluonnoksesta 20.6.2022. Lisäksi KKV on lausunut Senaatti-konsernia koskevasta lakiehdotuksesta 20.2.2020 ja 18.5.2020. Selonteossa todetaan, että eduskunta edellytti Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä annetun lain hyväksymisen yhteydessä, että hallitus antaa kokonaisvaltaisen selonteon Senaatti-kiinteistöistä, sen tytärliikelaitos Puolustuskiinteistöistä sekä koko Senaatti-konsernista. Selonteossa edellytettiin muun muassa arvioitavan yleisemminkin liikelaitosmallin sopivuutta valtion tilahallinnon organisaatiomuotona. KKV arvioi lausunnossaan selontekoa siitä näkökulmasta, miten selonteossa huomioidaan Senaatti-konsernin toimintaa koskevia kilpailuoikeudellisia seikkoja.

Valtioneuvoston selonteon luvussa 5 käsitellään liikelaitosmallia valtion tilahallinnon organisaatiomuotona. Luvun mukaan Senaatti-konsernin liikelaitokset tarjoavat palveluitaan lähtökohtaisesti valtion virastoille ja laitoksille, eikä siten yksityisten toimijoiden kanssa synny kilpailevaa toimintaa markkinoilla. Senaatti-konsernin liikelaitokset saavat kuitenkin toimia vähäisessä määrin myös kilpailutilanteessa markkinoilla. KKV pitää myönteisenä, että selontekoon on lisätty KKV:n toimivallan osalta viittaus kilpailulain 30 a §:ään, joka mahdollistaa KKV:n puuttumisen myös Senaatti-konsernin liikelaitosten kilpailua vääristävään toimintaan.

Selonteossa todetaan, että pääosa Senaatti-konsernin liikevaihdosta muodostuu valtion sisäisestä vuokraustoiminnasta kaupallisen toiminnan muodostaessa ainoastaan 6 prosenttia konsernin koko liikevaihdosta. Selonteossa on myös kuvailtu markkinoille suuntautuvaa toimintaa ja katsottu tämän toiminnan ominaispiirteistä sekä toiminnan vähäisestä volyymistä johtuen, että konsernin yksityisille asiakkaille tapahtuvan toiminnan yhtiöittämistä ei ole kilpailuneutraliteettisyistä katsottu tarkoituksenmukaiseksi. KKV korostaa kilpailulain esitöiden (HE 40/2013 vp, s. 35) mukaisesti, että yksikön toiminnan vaikutuksia kilpailutilanteessa markkinoilla on aina arvioitava tapauskohtaisesti. Senaatti-konsernin markkinoille suuntautuvaa 6 %:n osuutta koko liikevaihdosta ei näin ollen suoraan voida pitää kilpailuneutraliteettisääntelyn näkökulmasta vähäisenä. KKV pitää kuitenkin myönteisenä, että selontekoon on lisätty maininta siitä, että vähäinenkin osuus liikevaihdosta voi olla tapauskohtaisesti arvioituna merkittävää markkinan kokoon ja toimialan luonteeseen suhteutettuna.

KKV pitää tärkeänä, että Senaatti-konsernin liikelaitosten toimiessa kilpailutilanteessa markkinoilla ne hinnoittelevat toimintansa markkinaperusteisesti sekä eriyttävät kilpailullista toimintaa koskevan kirjanpitonsa kilpailulain 30 d

§:n vaatimusten mukaisesti. KKV katsoo, että Senaatti-konsernin liikelaitos-muodossa kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamaa toimintaa ja sen mahdollisia kielteisiä kilpailuvaikutuksia tulee arvioida myös jatkossa.

Jussi Pääkkönen
Erityisasiantuntija